

Vlaams
Parlement

vergadering **C254**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

van 5 juni 2018

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Freya Saeys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de tevredenheidsevaluatie van Kind en Gezin inzake de dienstverlening bij de organisatoren van kinderopvang – 2055 (2017-2018)	3
VRAAG OM UITLEG van Elke Van den Brandt aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de conclusies van de sociaalwerkconferentie van 24 mei 2018 – 2086 (2017-2018)	4
VRAAG OM UITLEG van Björn Anseeuw aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het psychisch welzijn van jonge mantelzorgers – 2087 (2017-2018)	8
VRAAG OM UITLEG van Elke Sleurs aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over mondzorg in woonzorgcentra – 2094 (2017-2018)	13

**VRAAG OM UITLEG van Freya Saeys aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de tevredenheidsevaluatie van Kind en Gezin inzake de dienstverlening bij de organisatoren van kinderopvang
– 2055 (2017-2018)**

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): De beleidsbrief Welzijn, Volksgezondheid en Gezin 2018-2019 stelt: "Kind en Gezin zal in 2018 een tevredenheidsevaluatie over de eigen dienstverlening organiseren bij individuele organisatoren kinderopvang. Met welke regelmaat deze nadien wordt herhaald, en in welke vorm, zal afhangen van de haalbaarheid en de relevantie ervan. Dit maakt deel uit van de evaluatie die zal gebeuren na deze eerste tevredenheidsbevraging."

Minister, uzelf had in antwoord op mijn schriftelijke vraag van 23 augustus 2017 deze tevredenheidsenquête aangekondigd en melding gemaakt van de inschrijving van deze enquête op de planning voor 2018.

Gelet op het feit dat ook organisatoren in het kader van hun kwaliteitsbeleid een tevredenheidsenquête houden bij de ouders, lijkt het mij wijs dat Kind en Gezin ook een tevredenheidsenquête houdt bij de organisatoren van kinderopvang over zijn dienstverlening. In het licht van de op stapel staande fusie tussen Kind en Gezin en het Agentschap Jongerenwelzijn zou het heel erg interessant zijn voor het nieuwe agentschap om kennis te hebben van de resultaten van deze tevredenheidsenquête. Het zou het agentschap toelaten te werken aan de in kaart gebrachte knelpunten.

Minister, heeft Kind en Gezin deze tevredenheidsenquête over de eigen dienstverlening bij de individuele organisatoren van kinderopvang reeds georganiseerd? Zo ja, wat waren de belangrijkste resultaten van de enquête? Zo neen, wanneer zal die enquête plaatsvinden? Hoe zal het gefuseerde agentschap dan werk kunnen maken van een betere kwaliteit van dienstverlening ten aanzien van de organisatoren? Zo ja, zal die georganiseerd worden door een onafhankelijk orgaan? Zo ja, door wie?

De voorzitter: Minister Vandeuren heeft het woord.

Minister Jo Vandeuren: Collega, de tevredenheidsevaluatie over de dienstverlening aan individuele organisatoren kinderopvang door Kind en Gezin is opgenomen in de planning van Kind en Gezin, maar heeft nog niet kunnen plaatsvinden. Dat ondernemingsplan wordt door de leidend ambtenaar met de minister besproken, en het is juist dat de tevredenheidsevaluatie niet opgenomen is in het ondernemingsplan 2018. Dit betekent echter niet dat de tevredenheidsevaluatie niet zal plaatsvinden: het is en blijft de bedoeling van Kind en Gezin om dit op te nemen.

De voorbereiding van deze evaluatie heeft vertraging opgelopen wegens vele andere prioritaire beleidsdossiers. Zowel de inhoudelijke aanpak, zoals de af te toetsen criteria, als methodische aanpak, namelijk hoe en door wie te bevragen, moeten nog verder gestalte krijgen.

Kind en Gezin maakt ook werk van een vernieuwde organisatiestructuur, waarbij het klantenbeheer van de voorzieningen dichter bij de klanten zelf wordt gebracht. De lokale teams van Kind en Gezin zullen vanaf 1 januari 2019 een functie bevatten die het rechtstreeks relatiebeheer met lokale voorzieningen op zich neemt. Dit zal de dienstverlening van de organisatoren zeker ten goede komen, en dit wil Kind en Gezin ook meenemen wanneer het een tevredenheidsevaluatie opmaakt.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Dank u wel, minister. Het is natuurlijk jammer dat de tevredenheidsenquête niet gebeurd is in 2018. De vraag is of die dan volgend jaar zal plaatsvinden. Is er al een duidelijke timing voorgesteld? U zei ook dat er lokale teams zouden zijn die de dienstverlening voor die organisatoren op zich zouden nemen. Kunt u mij daar meer uitleg over verschaffen?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Ik begrijp van Kind en Gezin dat het er wel werk van zal maken. Het zal er uiteraard van komen. Ik heb er ook geen probleem mee dat, zodra Kind en Gezin klaarheid heeft voor zichzelf over hoe het dat gaat doen, over de methodes en de aanpak, ik dat zal communiceren en u kunt zien wanneer het plan start.

Wat uw laatste punt betreft, is het de bedoeling van Kind en Gezin om het contact met een kinderopvanginitiatief ook in het lokale team van Kind en Gezin te situeren. Kind en Gezin heeft overal lokale teams. Daardoor is er een veel persoonlijkere opvolging mogelijk.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elke Van den Brandt aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de conclusies van de sociaalwerkconferentie van 24 mei 2018 – 2086 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Op 24 mei vond de sociaalwerkconferentie plaats, een conferentie die de bedoeling had om sociaal werkers, studenten sociaal werk en iedereen die bij het sociaal werk betrokken is samen te brengen om na te denken over de positie van het sociaal werk in een samenleving die sterk aan het veranderen is. De conferentie moest leiden tot een toekomstvisie voor het sociaal werk die vertrekt vanuit een mensenrechtenbenadering.

Onder die sterk veranderende samenleving verstaan we een aantal elementen. Het gaat over het feit dat er veel migratiegolven zijn, dat er meer armoede en sociale uitsluiting is, over de grote verscheidenheid van gezinsvormen, de nog steeds groeiende afstand tussen arm en rijk, maar ook dat er een aantal belangrijke beleidswijzigingen zijn die een impact hebben op de samenleving.

Ik denk dat hier niemand overtuigd moet worden dat sociaal werk een belangrijke rol heeft in het verbinden van welzijn en gezondheid. Belangrijke beleidswijzigingen op dat gebied hebben dan ook invloed op het werk en de rol van de sociaal werker: de vermaatschappelijking van de zorg maakt dat er veel vaker een beroep wordt gedaan op informele zorg, vrijwilligerswerk, de buurt en de lokale gemeenschap. Dat krijgt een belangrijke plaats, maar ook de persoonsvolgende financiering en de hervorming van de eerste lijn hebben een impact op de kwetsbare groepen waarmee sociaal werk in contact komt.

Sociaal werkers staan op de frontlinie en worden dus heel vaak geconfronteerd met het veranderende landschap. De sociaalwerkconferentie die de positie en toekomstvisie van de sociaal werkers op scherp moest stellen, kan dan ook enkel aangemoedigd worden. Er werd voor de uitvoering van nieuw beleid al heel vaak verwezen naar de sociaalwerkconferentie. Ik herinner me dat we het hier hebben

gehad over de eerste lijn. U hebt toen in die richting geantwoord. Het sociaal werk zou ook passen binnen de eerstelijnszones. Ook bij de bespreking van het decreet Lokaal Sociaal Beleid werd er voor de implementatie gekeken naar de conferentie voor sociaal werk.

Minister, nu de conferentie achter de rug is, wil ik graag weten of daarmee aan de slag wordt gegaan. In de beleidsbrief had u de ambitie om de uitdagingen inzake sociaal werk te inventariseren en om een geëxpliciteerde visie uit te werken. Zijn die doelstellingen uit uw beleidsbrief gehaald? Welke conclusies trekt u uit de sociaalwerkconferentie voor uw beleid? Wat zal de rol zijn van het sociaal werk in de eerstelijnszones? Welke conclusies trekt u voor de implementatie van het lokaal sociaal beleid en het geïntegreerd breed onthaal?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega Van den Brandt, aan de sociaalwerkconferentie ging een heel proces vooraf onder begeleiding van de drie Vlaamse masteropleidingen sociaal werk, KU Leuven, Universiteit Antwerpen en Universiteit Gent. Het traject startte met een kick-offvergadering op 14 oktober 2016, waarbij het voorstel van aanpak werd toegelicht aan diverse stakeholders.

In 2017 werden 7 werkgroepen samengesteld met 120 praktijkwerkers uit diverse sociaalwerkpraktijken, waaronder de eerstelijnsdiensten, diensten die zich richten naar kinderen en jongeren, diensten naar sociaal kwetsbare volwassenen en ouderen met beperkingen, justitie, integratie, arbeid en transitie. Deze werkgroepen werkten gedurende een jaar op basis van de volgende thema's: grondrechtenbenadering, individuele hulp en bouwen aan de samenleving, diversiteit, sterke opportuniteiten en randvoorwaarden.

De resultaten van deze werkgroepen werden op een gestructureerde manier geanalyseerd, en de resultaten werden voorgelegd aan een ruime vertegenwoordiging van de diverse stakeholders en op een apart moment ook aan verenigingen waar armen het woord nemen.

Als resultaat van dit proces werden vijf krachtlijnen voor een sterk sociaal werk geformuleerd. De volgorde waarin ze worden gepresenteerd, speelt geen rol. Wel is het duidelijk dat krachtige sociaalwerkpraktijken op de een of andere manier gelijktijdig inzetten op de vijf krachtlijnen.

De eerste krachtlijn omvat het politiserend netwerken, waarbij het waarborgen van de toegang tot de rechten, het collectiviseren van maatschappelijke problemen centraal staan.

De tweede krachtlijn is het realiseren van laagdrempelig en nabij werken. Daarbij werd zowel verwezen naar de fysieke aanwezigheid in de leefwereld van mensen, bijvoorbeeld aan huis of in buurtwerking, maar ook naar het mentaal aansluiten bij de noden, behoeften en leefwereld van de betrokkenen.

De derde krachtlijn verwijst naar de proceslogica die eigen is aan het sociaal werk, en het maatwerk dat noodzakelijk is om elke keer opnieuw te kunnen inspelen op de concrete situatie en ervaringskennis van de doelgroepen.

De vierde krachtlijn omvat de noodzaak om generalistisch te werken, waarbij het kijken vanuit meerdere levensdomeinen en het faciliteren van samenwerking wordt benadrukt.

Ten slotte is het sociaal werk ook een verbindende praktijk, waarbij mensen worden verbonden met elkaar in buurt en maatschappelijke instituties.

Daarnaast werden ook een aantal belangrijke thema's voor het sociaal werk besproken, met name de vermaatschappelijking van de zorg, onderbescherming en toegankelijkheid, marktwerking in zorg en welzijn, superdiversiteit en informatiedeling, en het vertrouwen in de hulpverlening.

Uit het voortraject bleek dat die thema's sterk leven bij de frontliniewerkers, teamverantwoordelijken en het management van de hulpverlenende organisaties, steunpuntorganisaties en gebruikersverenigingen. Op de conferentie zelf werd aan deze onderwerpen aandacht gegeven in diverse workshops, waarbij zowel kritische vragen als goede praktijken aan bod kwamen.

Het traject resulteert in een lijvig eindrapport dat beschikbaar is op de website van het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. De vooropgestelde ambitie is dus zeker gehaald, maar we zien dit niet als een afgerond proces of een eindpunt. De komende periode worden de aanbevelingen en uitdagingen uit de sociaalwerkconferentie verder geconcretiseerd en omgezet naar een concreet actieplan.

Een aanzet werd gegeven in het beleidsantwoord dat we presenteerden op de conferentie, waarbij we de aanbevelingen vertaalden naar zestien acties. Nog deze week zitten we samen met de organisatoren om deze acties verder uit te diepen en een plan van aanpak te bespreken. Alleszins zullen we een platform sociaal werk samenstellen, dat op basis van de krachtlijnen en aanbevelingen uit het rapport concrete acties zal uitwerken tegen november 2019 en de uitvoering van deze acties nadien verder zal opvolgen, evalueren en bijsturen om uiteindelijk tot een totale evaluatie en een volgende sociaalwerkconferentie te komen in 2022.

Tot slot verwijs ik ook naar de beleidsvisie die vanuit het Vlaamse beleid erkenning geeft aan de geformuleerde krachtlijnen en waar mogelijk concrete acties naar voren schuift die aansluiten bij de huidige beleidsontwikkelingen.

Een van de krachtlijnen van sterk sociaal werk is het generalistisch werken. Generalistisch werken houdt in dat men zich niet specifiek richt op één onderdeel van een situatie, maar dat er oog is voor de bredere context, voor alle levensdomeinen en voor de manier waarop die met elkaar verbonden zijn. Sociaal werkers zijn dan ook experts in het leggen van verbindingen en in het creëren van netwerken. In die zin dienen zij een belangrijke rol op te nemen in de eerstelijnszones, waarbij ze enerzijds verbinding kunnen leggen tussen de verschillende zorg- en hulpverleners, maar ook tussen de verschillende levensdomeinen.

Op Vlaams niveau willen we daarom in het verder ontwikkelen van acties en doelstellingen in het Vlaams Instituut voor de Eerste Lijn een sterke band met het sociaal werk voorstellen. Ook in het verdere transitietraject van de eerstelijnszones wordt dit mee bewaakt.

Het nieuwe decreet Lokaal Sociaal Beleid legt de nadruk op een beleid dat sociale grondrechten bewerkstelligt. Laagdrempelige, integrale en geïntegreerde hulp- en dienstverlening moet worden gerealiseerd in de nabije omgeving van betrokkenen. De krachtlijnen die vanuit het sociaal werk werden geformuleerd, sluiten nauw aan bij de voorwaarden voor een goed lokaal sociaal beleid. Sociaal werk kan een belangrijke rol opnemen in het kader van een sterk uitgebouwd lokaal sociaal beleid.

Het wetenschappelijk onderzoek dat de elf projecten geïntegreerd breed onthaal in kaart bracht en aanbevelingen formuleert voor de toekomstige ontwikkeling, bevestigt dat de werkingsprincipes van het geïntegreerd breed onthaal perfect kunnen inspelen op de geformuleerde krachtlijnen. In de uitvoeringsbesluiten op het decreet Lokaal Sociaal Beleid zullen deze aanbevelingen dan ook stelselmatig worden meegenomen en vertaald naar een regelgevend kader.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Minister, bedankt voor uw antwoord. Het doet me plezier dat u het sociaal werk erkent om zijn kracht en zijn sterkte. Je voelt dat daar soms politieke kritiek op komt. Ik ben dan ook blij dit niet te moeten horen in deze commissiezaal.

Ik heb wel nog een specifieke vraag. U zegt dat u met de eerstelijnszone gaat kijken op welke manier we een sterke band kunnen hebben met het sociaal werk en de eerstelijnszones. Hoe kan dat concreet? Welke instrumenten zult u daarvoor op punt zetten?

Hetzelfde met lokaal sociaal beleid. Het is inderdaad evident dat een geïntegreerd breed onthaal en een goed sociaal werk samenhangen, dat dat geen aparte instituten zijn.

Wat zal er concreet staan in de uitvoeringsbesluiten? Aan welke concrete instrumenten denkt u om dit te versterken op het terrein zodat er een win-winsituatie komt?

Minister Jo Vandeurzen: In de redactie van wie er partner en wie stakeholders is in de 'governance', ook van de eerstelijnszones, staat het maatschappelijk werk uiteraard uitdrukkelijk vermeld. Zij zijn ook betrokken partij in de organisatie van het beheer of het bestuur van die zones. Dat moet nog allemaal worden geconcretiseerd, maar het is in ieder geval duidelijk dat zij als partner, zoals de lokale overheid trouwens, expliciet erkend zijn.

Als we het hebben over complexe zorgvragen is het uiteraard de bedoeling dat ook het maatschappelijk werk of de sociale dimensie van een geïntegreerde benadering daar een rol in heeft en wordt benoemd. Het is dus de bedoeling dat als je spreekt – overigens zoals dit in vele gevallen in Vlaanderen al zo is – van een multidisciplinaire benadering vanuit de zorgvragen, ook het sociale werk als partner wordt benoemd. In die zin is het logisch dat zij daarin aanwezig zijn. Ik spreek dan over de verschillende soorten maatschappelijk werkers, elk vanuit hun eigen regelgeving. Casemanagement is een van de functies, maar in het multidisciplinair samenwerken, zit het maatschappelijk werk natuurlijk ook vervat.

Wat het lokaal sociaal beleid betreft, gaan we ervan uit dat we de projecten geïntegreerd breed onthaal moeten veralgemenen. Het is de moeite om de wetenschappelijke evaluatie van die elf projecten eens te bekijken, want in het algemeen zijn ze toch een succes. Er is heel wat enthousiasme rond. De bedoeling is om de ambitie omtrent een laagdrempelig, zeer toegankelijk eerstelijnsomthaal proberen te operationaliseren vanuit het lokale niveau. De lokale overheid heeft daar, conform ons decreet, een heel belangrijke rol in te spelen. Dit moet gebeuren in afstemming met andere actoren in het sociaal werk.

Zoals we nu naar dat uitvoeringsbesluit van het decreet kijken, betekent dit dat er lokale samenwerking moet worden gemaakt waarin er afspraken zijn omtrent brede toegankelijkheid. Ik heb op de sociaalwerkconferentie ook gezegd dat we vanuit Vlaanderen zullen kijken met welke incentives we zo'n samenwerkingsverband kunnen stimuleren opdat het tot stand komt in elke gemeente of in samenwerkende gemeentes.

Verder moeten we nog iets cruciaals van de sociaalwerkconferentie operationaliseren, namelijk een veel meer proactieve benadering. De strijd tegen onderbescherming is een van de prioriteiten. We zullen kijken hoe we dit in een soort uitvoeringsbesluit kunnen aangeven. Bijvoorbeeld, als we ons op een bepaalde groep richten, ofwel bottom-up, ofwel Vlaams, om de onderbescherming aan te pakken, kunnen we proberen daarvoor een incentive te geven.

Ik geef u nu het ruwe concept van hoe de redenering nu in elkaar zit. Er wordt nu overlegd met de VVSG en anderen om te kijken hoe dit operationeel kan worden.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Minister, ik dank u alvast voor uw antwoorden. We moeten in de toekomst kijken hoe dit concreet vorm krijgt.

Dat er een multidisciplinaire holistische benadering is en dat sociaal werkers daar heel sterk in zijn omdat ze heel preventief kunnen werken, is net de kracht van het sociaal werk. Dat is niet altijd zomaar te vatten in indicatoren. Dat vraagt vaak tijd en ruimte. Het is dan ook belangrijk om de sociaal werkers daar de tijd en ruimte voor te geven. We voelen dat dit heel vaak onder druk staat. Ik hoop dat de ruimte er blijft voor dit belangrijk werk.

Als er moet worden samengewerkt, gaat u incentives geven. Dat zijn belangrijke zaken, maar net zoals bij de eerstelijnszones is het niet omdat je officieel in een governancestructuur wordt opgenomen, dat je de tijd, de energie en de slagkracht hebt om daarop te wegen en om dat vorm te geven. Bij de eerstelijnszones merk je nu dat er een aantal sterke partners zijn die het trekken, maar daardoor loop je het risico dat andere partners er niet bij zijn. Sociaal werk heeft bij uitstek een profiel van organisaties die niet per se die dynamiek kunnen trekken en volgen. Ik hoop dat daarover wordt gewaakt, zodat alle insteken aan bod blijven komen.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Een van de aanbevelingen vanuit de conferentie was ook dat er met betrekking tot outcome-indicatoren en dergelijke een aangepast verantwoordingsinstrumentarium moet komen om juist de procesmatige dimensie van goed sociaal werk in beeld te kunnen brengen. Ik ga ervan uit dat in het actieplan een van de acties wellicht zal zijn dat er daaromtrent wetenschappelijk onderzoek zal moeten gebeuren om te duiden hoe we kunnen proberen dit grijpbaar te maken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Björn Anseeuw aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het psychisch welzijn van jonge mantelzorgers – 2087 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: De heer Anseeuw heeft het woord.

Björn Anseeuw (N-VA): Minister, jonge mantelzorgers zijn jongeren die meestal thuis een extra handje toesteken omdat een broer, zus of een ouder een beperking heeft of kampt met een verslaving. De vereniging Samana spreekt over zo'n 20.000 tot 40.000 jonge mantelzorgers. Men gaat er tegelijkertijd van uit dat heel veel van die mantelzorgers onder de radar blijven.

Men heeft daarover een leerlingenbevraging gedaan bij iets meer dan 2000 leerlingen, en men komt tot een aantal betekenisvolle vaststellingen. De meest voorkomende taak die jonge mantelzorgers uitvoeren, is huishoudelijk hulp. Dat is bij meer dan driekwart van de bevroegden het geval. Twee derde biedt ook emotionele steun. Zeker dat laatste, emotionele steun bieden, kan het psychisch welzijn van de jonge mantelzorger beïnvloeden. Er komen een aantal klachten en aandachtspunten naar voren. Bijna een op vijf van die mantelzorgers voelt zich gespannen. Velen onder hen voelen zich overbelast of eenzaam. Ook de vrije tijd en het schoolwerk hebben niet altijd de eerste prioriteit, wat opnieuw kan resulteren in bijkomende stress en vermoeidheid.

Een tweede cluster vaststellingen is dat de bekendheid van het fenomeen jonge mantelzorger of mantelzorger in het algemeen bij leeftijdsgenoten heel laag ligt:

slecht 32 procent kent de term 'jonge mantelzorger'. Bij bijna twee derde van de bevroegde leerlingen is niemand op school op de hoogte van de thuissituatie. Een derde van die leerlingen geven ook aan dat ze het gevoel hebben dat ze bij niemand op school terechtkunnen met vragen en/of problemen.

In het Vlaams Mantelzorgplan erkent u de uitdagingen en problematieken van die jonge mantelzorgers en de nood aan zichtbaarheid daarvan. U stelt een aantal acties op voor het erkennen en herkennen van jonge mantelzorgers, het verstrekken van informatie op maat en de ondersteuning van de jonge mantelzorgers in het algemeen.

Uit het bovenvermeld onderzoek blijkt dat die acties hun doel nog niet helemaal hebben bereikt.

Minister, welke acties plant u nog om het psychisch welzijn van jonge mantelzorgers te vrijwaren?

In het kader van een mantelzorgvriendelijke schoolomgeving, maar ook van de nodige bewustmaking en bewustwording van alle betrokkenen rond die mantelzorgers, welke acties plant u daar nog voor?

Welke actoren wilt u daarbij betrekken?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega, vooreerst moeten we de studie 'Samen naar een mantelzorgvriendelijke schoolomgeving' van Samana en de cijfers die u aanhaalt in de juiste context plaatsen.

Het cijfer van 20.000 tot 40.000 jonge mantelzorgers werd slechts zeer ruwweg geraamd in een studie uit 2013 van Hilde Lauwers. Hoeveel jonge mantelzorgers er momenteel in Vlaanderen zijn, weten we niet.

De studie van Samana heeft bovendien betrekking op twee Limburgse scholen. Daaruit kunnen geen conclusies worden getrokken over dé jonge mantelzorgers in Vlaanderen. Uit de studie van Samana valt overigens ook niet af te leiden of jonge mantelzorgers meer gespannen zouden zijn of een hoger psychisch 'onwelzijn' zouden hebben dan hun leeftijdsgenoten die geen jonge mantelzorger zijn.

Belangrijk is vooreerst om een duidelijk en integraal beeld te krijgen van de leefsituatie van jonge mantelzorgers in Vlaanderen. Daartoe lopen momenteel verschillende studies. Die zullen onder andere toelaten een inschatting te maken van het aantal jonge mantelzorgers. Ook het psychisch welzijn van jonge mantelzorgers in Vlaanderen wordt daarbij onderzocht.

Omdat er kennislacunes zijn over jonge mantelzorgers in Vlaanderen zijn de problemen van jonge mantelzorgers vaak niet zichtbaar. Wat het onderwijs betreft, bevestigt de studie 'Samen naar een mantelzorgvriendelijke schoolomgeving' van Samana dit wel degelijk. Uit dit onderzoek blijkt dat ongeveer de helft van de leerkrachten niet weet of er in de klas waarvan ze klastitularis zijn, jonge mantelzorgers zitten. Daarenboven herkennen jongeren zichzelf niet in de term 'jonge mantelzorger'.

Een belangrijke actie van het mantelzorgplan is dan ook het verspreiden van informatie over het leven als jongere in een gezin met ziekte of handicap, zodat de jonge mantelzorger zichtbaar wordt in de samenleving. Het Vlaams Expertisepunt Mantelzorg zal informatie over de jonge mantelzorger centraliseren en digitaliseren. De website van dat expertisepunt werd op 16 maart laatstleden gelanceerd. Het luik over de jonge mantelzorger staat reeds online. Een tweede fase in de website, de lancering van een portaal voor professionals, wordt gepland op de Dag van de Mantelzorg, op 23 juni eerstkomend.

Een andere belangrijke actie om jonge mantelzorgers zichtbaar te maken in de maatschappij is het sensibiliseren rond jonge mantelzorg. De kinderrechtencoalitie zal een Open Forum over 'onzichtbare kinderen' organiseren, met jonge mantelzorgers als een van de doelgroepen. Dat is een tweejarig traject waarbij de focus ligt op de beleving van jonge mantelzorgers. Dit zal worden afgetoetst aan de rechten van het kind. De kinderrechtencoalitie is hierover in gesprek met het kabinet, het agentschap en het Vlaams Mantelzorgplatform.

Uit de studie van Samana blijkt ook dat jonge mantelzorgers erkend willen worden door zorgactoren. Ze ervaren echter dat professionele actoren hen niet als een volwaardige gesprekspartner zien. Het project 'Mantelzorg als een volwaardige partner in de eerstelijnszorg' vormt een van de dertien projecten voor de succesvolle opstart van de reorganisatie van de eerstelijnszorg. Een van de doelstellingen van dit project zal de opmaak zijn van een advies over de ondersteuning van de mantelzorger als een volwaardige partner binnen de eerstelijnszones. Hierbij zal er aandacht worden gegeven aan de jonge mantelzorger. Tevens zal er in de ontwikkeling van het zorg- en ondersteuningsplan voor worden gezorgd dat de jonge mantelzorger en de mantelzorger als een vanzelfsprekend onderdeel van een integraal zorgplan zullen worden opgenomen, waarbij er rekening wordt gehouden met hun draagkracht.

Samana zal ook volgend schooljaar in een drietal scholen het project van mantelzorgvriendelijke schoolomgeving uitrollen. Er dienden zich spontaan al een aantal scholen aan. Op basis van deze nieuwe leerervaringen zal Samana ook het concept verder op punt zetten en bundelen in een inspiratieboek, om zo scholen te inspireren en te ondersteunen die binnen de eigen school zelf een project wensen op te starten rond een mantelzorgvriendelijke schoolomgeving. Samana zal verder de nodige ondersteuning en inspiratie bieden voor alle scholen die met dit traject aan de slag wensen te gaan.

Het mantelzorgplan bevat in totaal 34 acties voor de doelgroep jonge mantelzorgers.

Wat het psychisch welzijn betreft, wijzen we op het organiseren van lotgenotencontacten en ontmoetingsmomenten tussen jonge mantelzorgers opdat zij ervaringen kunnen uitwisselen. We zetten hierbij verder in op het ondersteuningsaanbod van KOPP-Vlaanderen, dat zich richt naar kinderen en jongeren met een ouder met psychische problemen. Zo zijn er groepssessies, individuele gesprekken of rondleidingen voor kinderen van opgenomen patiënten en op de locatie van de psychiatrische voorziening zelf; gespreksfora voor kinderen van ouders met psychische problemen (KOPP) en kinderen van ouders met een afhankelijkheidsprobleem (KOAP), om ervaringen en vragen uit te wisselen met lotgenoten; het Familieplatform Geestelijke Gezondheid is intensief bezig rond de sensibilisering en deskundigheidsbevordering met betrekking tot het thema KOPP of KOAP. Via vorming en opleiding van hulpverleners en studenten die een zorgopleiding volgen, streeft men naar deskundigheidsbevordering en systematische aandacht voor het perspectief van de kinderen. Er werd een werkmap ontwikkeld 'KOPP-zorg(en), werken rond kinderen van ouders met een kwetsbare geestelijke gezondheid'. Die wordt permanent aangevuld via een online platform.

In het recent gelanceerde programma 'vroegdetectie en -interventie' wordt ook specifiek ingezet op kinderen en jongeren van ouders met psychische problemen of afhankelijkheidsproblemen.

Belangrijk is ook het inzetten op respijtzorg ter ondersteuning van jonge mantelzorgers. Zo zal er voor de jonge mantelzorger meer ruimte zijn voor niet-zorggerelateerde activiteiten. Die actie werd nog niet concreet uitgewerkt, maar zal deze legislatuur nog nader worden onderzocht. Respijtzorg kan zeer waardevol zijn voor de ondersteuning van jonge mantelzorgers en het bewaken van hun psychisch welzijn.

Uit buitenlandse voorbeelden en de visie van buitenlandse experts blijkt dat onderzoek een eerste belangrijke stap is om de bewustwording ten aanzien van jonge mantelzorgers te vergroten. Zoals eerder aangegeven, lopen momenteel verschillende studies in Vlaanderen. Een van deze studies bij het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, in samenwerking met het Departement Onderwijs en Vorming en de KU Leuven, legt de focus op jonge mantelzorgers binnen de schoolcontext. Het doel ervan is om enerzijds de impact van mantelzorg op jonge leeftijd op het schoolfunctioneren na te gaan, en om anderzijds ook een effectieve schoolaanpak uit te werken voor de ondersteuning van jonge mantelzorgers.

Het project 'Samen naar een mantelzorgvriendelijke schoolomgeving' van Samana zet in op het sensibiliseren, herkennen en erkennen van jonge mantelzorgers. Dit project is zeer waardevol. We willen meer inzetten op het onder de aandacht brengen van jonge mantelzorgers in het onderwijs, maar ook binnen de jeugdhulp.

Zo staat er in het Vlaamse Mantelzorgplan een actiepoint om de benadering van jonge mantelzorgers binnen de brede, integrale en laagdrempelige zorgbenadering in de scholen en op maat van elke jongere in te passen. De studie van Samana is een piloot voor Vlaanderen. Samana zal voor de uitrol van haar project in de Vlaamse scholen een projectaanvraag indienen, maar ons agentschap heeft die nog niet ontvangen. Het is de bedoeling om inspirerende praktijken, beleidsmatige conclusies en praktijkrichtlijnen uit dit project te halen. Omdat er een link is met het kabinet Onderwijs, zal dit gezamenlijk worden onderzocht. Het project werd ook reeds toegelicht op het kabinet Onderwijs.

Informatie en methodieken uit deze studies en projecten zullen ook worden ge-centraliseerd in het Vlaams Expertisepunt Mantelzorg.

De voorzitter: De heer Anseeuw heeft het woord.

Björn Anseeuw (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben de eerste om te onderschrijven dat het onderzoek van Samana natuurlijk geen wetenschappelijk onderbouwd onderzoek is, maar ik wil het ook niet afdoen als een vodge papier. Het geeft uiteindelijk toch wel een sterke indicatie dat er werk aan de winkel is.

U zegt zelf dat de cijfers die nu worden gebruikt om te ramen hoeveel jonge mantelzorgers er in Vlaanderen zijn, ruwe ramingen zijn. Het verheugt me dan ook dat er inderdaad werk wordt gemaakt van het grondig in kaart brengen van jonge mantelzorgers en hun noden en behoeften. Dat is heel belangrijk zeker wanneer we het hebben over jonge mantelzorgers, want ze zijn niet alleen zorgers, maar ook jongeren die zich nog aan het ontwikkelen zijn en aan het opgroeien zijn. We hopen altijd dat alle kinderen en jongeren een zorgeloze jeugd kunnen hebben, maar voor mantelzorgers is dat allesbehalve zo.

Ik hoor het graag dat het de bedoeling is om jonge mantelzorgers als een volwaardige partner deel te laten uitmaken van een zorgplan. Ik ben ook blij dat u tegelijk zegt dat we aandacht moeten hebben voor hun draagkracht, wetende dat uitgerekend zij kwetsbaar blijven omdat zij nog in volle ontwikkeling zijn. Met meer dan één petje op in een gezin opgroeien, is natuurlijk nooit makkelijk.

Minister, ik heb nog een concrete vraag. U hebt verwezen naar een aantal studies die lopen om de uitdagingen en de problematiek van de jonge mantelzorgers in kaart te brengen. Kunt u een overzicht geven van wanneer we de eerste resultaten mogen verwachten?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, de bekommernis om jonge mantelzorgers is een van de pijlers uit het Vlaams Mantelzorgplan. Collega

Anseeuw, u zegt dat de studie van Samana toch geen vodge papier is, net alsof het uit het niets komt. Dat is natuurlijk niet zo. In het Vlaams Mantelzorgplan zijn jonge mantelzorgers een van de vier grote pijlers met meer dan dertig acties. De minister heeft er ook al naar verwezen en ook in dit parlement hebben we er al rond gewerkt. Een tweetal jaar geleden hebben we een vrij uitvoerige resolutie goedgekeurd met betrekking tot jonge mantelzorgers waarin ook heel wat elementen zijn opgenomen.

Het is inderdaad een heel kwetsbare groep. Er kan thuis een ouder zijn of een broer of zus die ziek is, die een verslaving heeft, die een psychische kwetsbaarheid heeft. Jonge mantelzorgers beseffen vaak zelf niet dat ze eigenlijk mantelzorgers zijn. Op school is het vaak ook niet geweten. Ik vind het dan ook niet meer dan normaal dat er in eerste instantie werk wordt gemaakt van het besef van de jonge mantelzorgers dat ze jonge mantelzorgers zijn en van de omgeving dat ze jonge mantelzorgers zijn en daardoor een aantal specifieke noden hebben. In de resolutie werd bijvoorbeeld gepleit voor een aanspreekpunt op school. Uit de studie van Samana blijkt ook dat heel veel leerkrachten niet weten dat iemand in een klas een jonge mantelzorger is, en dan kun je natuurlijk ook geen specifieke en aangepaste maatregelen nemen. We weten uit studies, toegelicht door het Kinderrechtencommissariaat en Kind en Samenleving dat het natuurlijk invloed heeft op het tijdig op school komen, op het niet-tijdig kunnen inleveren van een taak enzovoort.

De aanspreekpunten op school, de registratie, de eerstelijns, de verbinding met KOPP/KOAP enzovoort zijn absoluut zeer belangrijk. Wij pleiten er alleszins voor dat zeer krachtadig verder werk wordt gemaakt van de verschillende actiepunten die zijn opgenomen in de resolutie en in het Vlaams Mantelzorgplan met betrekking tot ondersteuning van jonge mantelzorgers.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Ik wou nog iets toevoegen. U stelt dat er aanspreekpunten moeten zijn binnen de scholen. Het is belangrijk dat scholen op de hoogte zijn van het feit dat er een probleem is in de thuissituatie, maar ik denk dat er geen ruimte is om in de thuissituatie iets te gaan doen. Het zijn vooral professionals die zorg moeten creëren en zij moeten zorgen voor ruimte voor de jonge mantelzorger. Ik denk niet dat het de bedoeling kan zijn dat de school hierin enige ruimte opneemt.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, eerlijk gezegd beschouwde ik de reactie van de heer Anseeuw als een aanmoediging en een waardering voor wat wij proberen te doen. Ik voel me daardoor ondersteund.

Het is natuurlijk waar, de minister van Welzijn moet altijd met twee woorden spreken als het over de school gaat, want wij bevragen de school met heel veel zaken, daar zijn we ons goed van bewust. Ik heb dat ook gezegd bij de voorstelling van de resultaten in een school in Hasselt. Maar ik hoorde daar ook dat als je al weet in welke situatie een leerling zich thuis bevindt, dat soms al een heel belangrijk verschil kan maken hoe je daar als klastitularis mee omgaat. Het feit dat men in de school tot een soort bewustzijn is gekomen dat er veel leeft in de wereld van die kinderen waarvan we misschien niet beseffen dat ze dat meenemen naar school, was op zichzelf ook al een hele vooruitgang. Als dat soort proces en dat denken daarrond als een goede praktijk kan worden gestimuleerd in alle scholen, zonder dat we daarbij leerkrachten tot hulpverleners moeten maken, vind ik dat op zichzelf wel goed. Ik had het gevoel dat men dat daar ook op die manier goed inschat. Als het natuurlijk problematisch is, dan moeten het CLB en andere dingen worden ingeschakeld.

De vaststelling dat we verwonderd zijn omdat we niet weten of soms niet beseffen wat er met die jongeren allemaal gebeurt, is op zichzelf een belangrijk punt. Maar langs de andere kant heb ik daar ook geleerd dat die jonge mensen zich zelf niet labelen als jonge mantelzorger. We hebben daar getuigenissen gezien. Als je een broer hebt die gehandicapt is en je moet daar veel mee optrekken en je gezin moet zich daarop organiseren, dan is dat op een bepaald moment een stuk van je leefwereld, dan voel je je daar een stuk verantwoordelijk voor en beseft je ook dat je ouders waarschijnlijk voor iemand anders meer zorg moeten dragen dan voor jou. Je voelt dat die kinderen zelf niet zeggen dat ze een label dragen, maar ze geven dat een plaats in hun leefwereld en in het feit dat ze in dat gezin opgroeien. Dan zie je ook ongelooflijk sterke verhalen. Ik heb daar getuigenissen gehoord die in die school toch niet zo uniek zijn, denk ik. Ga maar eens door het leven met een moeder met een zware problematiek of met een broer of zus die gehandicapt is en dergelijke meer. Voor die jonge mensen was het soms de eerste keer dat ze daarover vertelden, en door het uit te spreken begonnen ze zich misschien te realiseren dat het iets is waar ze elke dag mee door het leven gaan.

Ik vond het globaal genomen prima. Ik heb ook het gevoel dat wij in ons actieplan rond mantelzorg heel sterk de jonge mantelzorgers benoemen. Heel veel van de acties gaan over het feit dat in de jeugdhulp, het onderwijs enzovoort we moeten leren ons ervan bewust te zijn dat er voor die jonge mensen een wereld is die wij vaak niet kunnen inschatten.

We zijn nu een hulplijn aan het zoeken om te weten wanneer die studie zal worden opgeleverd. Ik zal u dat in de loop van de vergadering meegeven.

De voorzitter: De heer Anseeuw heeft het woord.

Björn Anseeuw (N-VA): Minister, dank voor uw antwoord en het stukje van uw antwoord dat nog komt wanneer de hulplijn bereikt is.

Mijn vraag aan u was en is inderdaad bedoeld als aanmoediging. Ik ben ook blij dat u niet in een kramp geschoten bent door mijn vraag. U hebt natuurlijk gelijk, het is een genuanceerd verhaal. We moeten niet alles en iedereen over dezelfde kam scheren. Jongeren die niets anders gewoon zijn, vinden heel veel dingen wel normaal terwijl ze daarom niet vanzelfsprekend zijn. We moeten dat niet overmatig gaan problematiseren, ik ben het daarmee eens, maar het is niet omdat jongeren een aantal zaken normaal vinden, dat dat toch geen impact heeft op hun psychisch welbevinden of hun ontwikkeling in het algemeen. Daarom is het wel belangrijk dat wat u doet, namelijk in kaart beginnen te brengen welke noden en behoeften er zijn voor die jonge mantelzorgers, wordt voortgezet en dat er conclusies uit worden getrokken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elke Sleurs aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over mondzorg in woonzorgcentra – 2094 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: Mevrouw Sleurs heeft het woord.

Elke Sleurs (N-VA): Minister, een aantal weken geleden werd onze aandacht getrokken op het feit dat de mond- en tandverzorging in de woonzorgcentra meer aandacht nodig heeft. Momenteel merken we dat dat een factor is die vaak vergeten wordt, met alle gevolgen van dien. Er zijn ook bredere gevolgen, met name dat een slechte mondhygiëne kan leiden tot gezondheidsproblemen, bijvoorbeeld longontstekingen.

De Vlaamse Wetenschappelijke Vereniging voor Tandheelkunde (VWVT) trekt aan de alarmbel en schrijft die verwaarlozing toe aan twee elementen, namelijk mondhygiëne wordt te weinig meegenomen in de dagelijkse lichaamsverzorging en tandproblemen blijven onopgemerkt. Het is niet zo evident om als bezoeker of verzorgende de tandzorg in de gaten te houden. Het valt ook allemaal niet zo erg op.

Om dat aan te pakken, is het project Gerodent van het UZ Gent een interessante piste. Tandartsen trekken met een mobiele tandartspraktijk naar woonzorgcentra in Oost- en West-Vlaanderen en verlenen er preventieve en curatieve mondzorg. Op acht jaar tijd hebben meer dan 56 woonzorgcentra zich hierbij aangesloten.

In de resolutie betreffende aandacht voor preventieve mondzorg in het Vlaamse gezondheidsbeleid en bij kwetsbare groepen wordt deze problematiek heel uitgebreid besproken en toegelicht. De vraag naar een structurele uitrol van tandheelkundige behandelingen in woonzorgcentra is groot. Ook is aan de Vlaamse Regering gevraagd om "(...) meer en blijvend aandacht te vragen voor preventieve mondzorg in de thuiszorg, in woonzorgcentra (...), met de intentie de link tussen mondgezondheid en algemene gezondheid te versterken. Hierbij is het noodzakelijk spoedig kwaliteitsindicatoren inzake mondgezondheid te bepalen en vast te leggen voor de residentiële sectoren en in de thuiszorg."

In het kielzog van het strategisch plan 'De Vlaming leeft gezonder in 2025' werd gesteld dat het plan bij verbreding ook mondzorg zal opnemen. Er zijn intussen projecten opgezet met preventiecoaches die woonzorgcentra bijstaan in de uitvoering van hun preventiebeleid op het vlak van bijvoorbeeld mond- en tandzorg en ook goede preventiemethodieken aanreiken.

Minister, hoever staat het met de uitrol van die coaches? Wat is de stand van zaken? Programma's als Gerodent zijn blijkbaar succesvol en bewijzen duidelijk hun nut. Is het een idee om dit verder structureel uit te rollen en er de nodige financiële middelen voor vrij te maken? Hebt u zicht op het kader waarin bachelors in de mondzorg worden ingeschakeld in de zorgvoorzieningen? Bereikt het project 'Ieders Mond Gezond' waarbij mondzorgcoaches worden ingezet ter preventie en toeleiding naar professionele mondzorg, kwetsbare ouderen die nog thuis wonen?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Het Vlaams Instituut Gezond Leven is als projecthouder van procesbegeleiding Zorg en Welzijn, in overleg met de opgerichte stuurgroep, de organisatie van de procesbegeleiding aan het uitwerken. De profielen, alsook de selectieprocedure van de procesbegeleiders zijn voor de vier preventietema's uitgetekend. De uiteindelijke selectie is de verantwoordelijkheid van de betrokken partnerorganisaties.

Momenteel werken we aan het ontwerp van ministerieel besluit, waarin de tarieven, uitbetalingsmodaliteiten en kwaliteitsvereisten van de procesbegeleiding worden geconcretiseerd. In het najaar starten de eerste opleidingen voor preventiecoaches waardoor ze vanaf begin 2019 met kennis van zaken de voorzieningen praktische tips voor een betere gezondheid kunnen geven.

De betrokken partnerorganisaties zijn hun wetenschappelijk onderbouwde methodieken om een preventief beleid te voeren in zorg- of welzijnsvoorzieningen aan het afstemmen op elkaar. Ze ontwikkelen elk een draaiboek en ondersteuningsmiddelen, waar zowel de procesbegeleiders als de woonzorgcentra mee aan de slag kunnen. Die worden vrij ter beschikking gesteld aan de geïnteresseerde woonzorgcentra. Woonzorgcentra die een beroep wensen te doen op procesbegeleiding voor één of meerdere methodieken, zullen dit najaar een aanvraag kunnen indienen.

De Logo's (loco-regionaal gezondheidsoverleg en -organisatie) hebben in afstemming met de stuurgroep een behoefteanalyse uitgevoerd bij de woonzorgcentra in hun netwerk. De resultaten zijn binnenkort beschikbaar.

Gerodent zet in op preventie en diagnose – vroegdetectie dus –, maar de hoge prevalentie van mondaandoeningen vergt ook curatieve tussenkomsten of behandelingen. Het preventieve luik van Gerodent wordt gekoppeld aan het project procesbegeleiding Zorg en Welzijn waarbij deze methodiek wordt ondersteund door de procesbegeleider. De methodiek omvat het opstellen van een mondzorgplan van de bewoners en eventueel toeleiden naar de professionele zorg, het aanduiden van een medewerker binnen het woonzorgcentrum als interne trekker, het on-site op-leiden van zorgverleners in het uitvoeren van goede mondhygiëne, alsook het ondersteunen van een structureel mondzorgbeleid in de woonzorgcentra.

Het versterken van het preventief mondzorgbeleid zonder de zekerheid dat diagnostiek en behandeling is gewaarborgd bij de gespecificeerde doelgroepen, is maar half werk en heeft geen zin. Het uitvoeren van tandheelkundige verzorging is en blijft echter een federale bevoegdheid. Binnen de technische werkgroep mondgezondheid, als werkgroep binnen het preventieprotocol van 21 maart 2016, hebben we hierover overleg gepleegd met onze federale collega's. We baseerden ons hierbij ook op de aanbevelingen uit de federaal uitgevoerde haalbaarheidsstudie mondzorg voor personen met bijzondere noden. Onder meer het verlagen van de financiële drempel van een preventief jaarlijks mondonderzoek bij de doelgroep ouderen is een belangrijk issue en zal door het RIZIV aan de Dentomut worden overgemaakt.

Tot op heden is er geen kader waarin de eerste afgestudeerde bachelors in de mondzorg kunnen worden ingeschakeld in de zorgvoorzieningen, maar de regelgeving verplicht de woonzorgcentra om voldoende aandacht te besteden aan mondzorg. Volgens de regelgeving moet het personeel van het woonzorgcentrum aan de bewoner steeds de nodige hulp bieden bij de dagelijkse lichaamsverzorging. Aandacht en hulp bij de mond- en tandzorg valt hier uiteraard onder.

Nog volgens de regelgeving moet de directie van het woonzorgcentrum een vormings-, trainings- en opleidingsbeleid voor het personeel ontwikkelen. Elk voltijds personeelslid, met uitzondering van het onderhouds- en keukenpersoneel, moet over een periode van maximaal twee kalenderjaren minstens twintig uur bijscholing volgen.

De minister kan volgens dit besluit per functie bepalen welke vormingsactiviteiten voor de bijscholing in aanmerking komen. Tot op vandaag is er aan dit artikel geen uitvoering gegeven omdat de minister de invulling van deze erkenningsvoorwaarde wil voorleggen aan de directie van het woonzorgcentrum. We geven er dus de voorkeur aan dit te laten invullen door de directie van het woonzorgcentrum.

De nood aan vorming is immers onder meer afhankelijk van de doelgroep(en) aanwezig in het woonzorgcentrum. Het is dus aan de directie, de hoofdverpleegkundigen en de bachelors in de mondzorg, als die in de voorziening werken – dit is geen erkenningsvoorwaarde – om het verzorgend personeel binnen de voorziening blijvend aan te moedigen om de dagelijkse mondhygiëne als onderdeel van de dagelijkse lichaamsverzorging niet uit het oog te verliezen.

Eventueel kan in samenwerking met de Coördinerend en Raadgevend Arts (CRA) of lokale tandarts een vorming worden gepland rond preventieve mondzorg, waarbij het optimaliseren van de mondhygiëne van de bewoners aan bod kan komen. De partnerorganisatie Preventieve Mondzorg ontwikkelt momenteel een vorming voor zorgverleners binnen de ouderenzorg.

Als procesbegeleider Zorg en Welzijn kunnen zowel tandartsen als toekomstige bachelors in de mondzorg worden ingeschakeld om de woonzorgcentra te ondersteunen

in het ontwikkelen van een preventief mondzorgbeleid. Beide opleidingsvoorwaarden zijn opgenomen in het profiel van de procesbegeleider Mondzorg.

Ieders Mond Gezond richt zich tot alle geïnteresseerde welzijns- en armoedeorganisaties in Vlaanderen, maar kwetsbare ouderen in de thuiszorg zijn geen specifieke doelgroep op zich. Ze zijn echter evenmin uitgesloten, al moet er natuurlijk wel de mogelijkheid zijn om de patiënt te verplaatsen naar de reguliere tandartspraktijk. Ambulante zorg aan huis is binnen Ieders Mond Gezond uiteraard geen optie, dit valt buiten het bereik van onze Vlaamse bevoegdheid. Kwetsbare ouderen kunnen deel uitmaken van de doelgroep van Ieders Mond Gezond, want er bestaat geen leeftijdsgrens, zij het alleen wanneer zij cliënt zijn bij een deelnemende armoede- of welzijnsorganisatie. Dat kan zijn via een OCMW, een gezondheidscentrum, een sociaal huis, samenlevingsopbouw enzovoort. Ouderen zonder link met deze organisaties, zullen met dit project inderdaad niet worden bereikt.

De voorzitter: Mevrouw Sleurs heeft het woord.

Elke Sleurs (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik hoor twee zaken. Enerzijds zijn er heel wat goede bedoelingen en zaken die op punt staan. Anderzijds zijn er toch wat problematieken, gezien de heel specifieke omkadering. Ik zou erop willen aandringen om samen met uw collega op het federale niveau te bekijken of het project Gerodent uitbreiding kan krijgen en om vanuit Vlaanderen blijvende aandacht te besteden aan dit probleem. De procesbegeleiding en dergelijke moeten verder op punt worden gezet zodat dit niet meer wordt vergeten in het welzijn van onze oudere bewoners.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Het is alleszins heel positief dat dergelijke acties worden genomen in woonzorgcentra. De evolutie is natuurlijk om mensen steeds meer in de thuissituatie te verzorgen. Worden daar initiatieven genomen?

De voorzitter: Minister Vandeuren heeft het woord.

Minister Jo Vandeuren: In het project Ieders Mond Gezond worden er mondzorgcoaches ingezet voor preventie, maar dan via netwerken waardoor men mensen kan bereiken, zoals het OCMW, Samenlevingsopbouw en dergelijke. Dat gaat dan over mensen die thuis wonen, maar die via dit soort organisaties effectief kunnen worden bereikt.

We gaan ervan uit dat op het ogenblik dat onze eerstelijnszones voldoende gestabiliseerd zijn, dit het niveau is waarop we populatiegericht en lokaal interventies kunnen organiseren. Dit zal in de opbouw van de eerstelijnszones aan bod komen. Het is natuurlijk niet iets dat we morgen al zullen doen. Het is wel de bedoeling dat de eerstelijnszones niet alleen zullen dienen om individuele zorgorganisaties te faciliteren en te ondersteunen, maar ook om inzake preventie op het niveau van de populatie een draagvlak te krijgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.